

Т.В. Зануда, Куликова Л.А.
Мелітопольський
державний педагогічний
університет імені Богдана
Хмельницького

ФРАНЦУЗЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОПОВНЕННЯ СЛОВНИКОВОГО ЗАПАСУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Усі народи світу завжди розвивалися у тісному взаємодіянні з іншими культурами на різних рівнях розвитку: політичному, економічному, а особливо – мовному. Результати такої взаємодії помітні у процесі розвитку мови, яка поповнює та розширює свій склад за рахунок запозичень.

Запозичення – це складний процес, у результаті якого в мові з'являється та закріплюється певний іншомовний елемент. Це є одним з найважливіших джерел поповнення словникового запасу; також це є невід'ємною частиною лексичного багатства мови, що служить основою для нових коренів, словотворчих елементів і так далі.

О. Потебня писав про основну мету запозичень у мові: «Запозичувати –

означає брати для того, щоб можна було внести в скарбницю людської культури більше, ніж отримуєш» [2, с. 68].

Роль запозичень (*borrowings, loan-words*) в різних мовах неоднакова і залежить від конкретно історичних умов розвитку кожної мови. Особливість англійського словникового складу проявляється в тому, що в ньому міститься до 70% слів, запозичених з інших мов. Дійсно, частка запозичених елементів у мовах велика, хоча точно підрахувати їх кількість неможливо, тому що через постійне збільшення кількості іншомовних елементів, що проникають у мову, так і внаслідок асиміляції, який ускладнює можливість встановити походження слова.

Вчених цікавить тепер не тільки, звідки і чому прийшло запозичене слово, але і як воно асимілювалося в мові, як підкорилося його граматичному строю і фонетичним нормам, як змінило своє значення і які зміни викликала його поява в словниковому складі мови, яка його прийняла.

Проведене нами дослідження засвідчило, що найбільшого впливу з боку французької англійська мова зазнала у норманський період.

Процес запозичення мав складний і досить довгий шлях. З французької мови у англійське слово переносилася звукова оболонка, а також здійснювалася фонологічна підстановка. Замість частин іноземних слів при гібридному запозиченні підставлялись морфеми англійської мови і переносилися значення слів. У смисловому запозиченні переносився лише зміст, тобто його значення в французькій мові. Наприклад, у таких запозиченнях, як *avenue, fruit, chair* збережена своя орфографія, але під впливом англійської мови змінена вимова. Англійська лексична одиниця «*shivaree*» – «котячий концерт» не вважається точною фонетичною відповідністю слова «*chaviary*», але вона настільки близька до нього, що не викликає сумнівів походження однієї від іншого. Ось тому розрізняють запозичення з частковим і повним перенесенням фонетичної оболонки іноземної мови: *éclairicissement, miserable, écarté*. [3, с. 86]

Кожна мова перебуває в стані безперервної зміни із урахуванням змін в фонології, морфології та синтаксису. З появою нових слів, відбулися деякі

втрати старих слів. Можливі два випадки:

1) старі слова виходять із ужитку і зникають;

2) старі слова стають архаїчними і використовуються старшим поколінням, але можуть зникнути повністю пізніше [4, с. 54].

Опрацювавши дані етимологічного словника англійської мови [5, с. 12-1060], було зроблено вибірку з 760 французьких запозичень.

Відповідно, нами був здійснений поділ на асимільовані і не асимільовані слова. Під час підрахунків нами виявлено 642 асимільованих слова і лише 118 не асимільованих. При переведенні даних результатів у відсоткове співвідношення, ми одержали 84% асимільованих слів та 16% не асимільованих слів.

При розгляді питання про ступінь засвоєння запозичених слів нам необхідно звертати увагу на наявність або відсутність у них явних ознак приналежності до французької мови. З цієї точки зору французькі запозичення можна умовно розділити на повністю асимільовані та частково асимільовані.

Асимільовані запозичення, зазнавши семантичних та морфологічних змін, частково змінили свій звуковий образ і орфографію (*difficile* – *difficult* (складний, складно)) [1, с. 124].

Відповідно до морфологічних та семантичних змін, всі асимільовані запозичення нами було поділено на повністю асимільовані та частково асимільовані. Підрахувавши, ми виявили 635 асимільованих слів. З них повністю асимільованими є 512 слів і лише частково асимільованими – 123. Отже, 81% складають повністю асимільовані слова, і 19% частково асимільовані. Майже всі запозичені слова згідно з нашими підрахунками були асимільовані.

Можна стверджувати, що в цілому англійська мова не постраждала від великого припливу іншомовних елементів, незважаючи на запозичення слів до англійської лексики з французької, оскільки багато слів асимілювалися. Відкинувши в ході подальшого розвитку все випадкове та ввібравши в себе все цінне і потрібне, англійська мова засвоїла всі іншомовні елементи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Арнольд И.В. Лексикология современного английского языка / И.В. Арнольд // Классификация заимствований по степени их ассимиляции. – М.: Изд-во «Высшая школа», 1986. – 296 с.
2. Потебня А.А. Из записок о русской грамматике / А.А. Потебня. – М.: Просвещение, 1968. – 269 с.
3. Смирницкий А.И. Лексикология английского языка / А.И. Смирницкий // Взаимоотношение между звучанием и значением слова. – М.: Изд-во лит-ры на иностранных языках, 2000. – С. 111-113.
4. Haugen E. The analysis of linguistic borrowing Language / E. Haugen. Englewood, New Jersey: Prentice-Hall Publishers, 1996. – P. 118-126.
5. Webster M. Merriam-Webster's collegiate Dictionary. – USA: An Encyclopedia Britannica Company, 2004. – 1067p.